1

॥आ॥ ॥२७॥

॥श्रीरामविजयग्रंथ ॥ सप्तविंशतिध्यायप्रारंभः॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

२

।।राम।।१।।

।।वीजय।।१।।

।। श्रीमहागणाधिपतये नमः ।। आकशिक दाउदि मन करि ।। नवजा
य मंदिराबाहेरि ।। तो जगान्नि घास साहाकारि ।। धरिचनीधा रिशा
य आले ।।१।। म्हतीकारवणावया जात ।। तो मादुस सापडे अकस्मा
त ।। तैसे आम्हा शिजाले यथार्थ ।। सद्गुरू नाथ प्रसासदें ।।२।। अभ्या
सन करिता बहु वस ।। सापडला सर्व मधीं जय मांदुस ।। मग गगनी
हु माये हर्षे ।। उपरमती सेज [illegible] ।।३।। मांदुसें उघडुनी न्याहाळि
तों आत आहोती सातकोहळि [illegible] सत कांडर साग कि ।। येकाहुनी
येक वीशेष ।। ४।। कोहळि उघडुनी पाहत ।। तो आत दिव्य नाणे दिप्तवं
त ।। भक्ती ज्ञान वैराग्य युक्त ।। घवघवीत वीराजती ।।५।। तो चतुर श्रोते
ज्ञान संपन ।। ते बंधु जवळि आले धावोनी ।। ह्मणती आह्मास वाटा दे

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai joint project

(2A)

ईसमान ॥ माडले भाडण परस्परे ॥ ६ ॥ ह्मणती हे याल्मिकाचि कोहकि ॥
तुज पुर्वभाग्ये लाधलि ॥ तरि आह्मासी वाटा येवेकी ॥ देई सर्वासारिखा ॥ ७ ॥
चतुर पंडितसंतज्जन ॥ श्रवणपती सवैसले समान ॥ कोहकिसी पुढे नेउन ॥
येक सरेर चवी लिा ॥ ८ ॥ मग तीहि कर्णद्वारे घडुन ॥ हृदयभांडारि सांठवी
लिपुर्ण ॥ श्रोते वक्ते सम समान ॥ ... सुखपुर्ण पावले ॥ ९ ॥ पांच कोहकि
दावीलि फोडुन ॥ स्माहावयुच्य ... शोक गहन ॥ अरसोगत कथाध्याई
नीरोपण ॥ राघवें रावण नीर्दि ... ॥ १० ॥ छत्र मुगुटया कीलच्छेदुन ॥ प
रम अपमान पावला रावण ॥ मगले कोडु गेला परतोन ॥ सीतार्णवी बुडा
ला ॥ ११ ॥ जैसा राहुग्रस्ति नीशाकर ॥ कीं काकचंडे दग्ध कांतार ॥ कपाळ
शुळे पीडे महाव्याघ्र ॥ तैसा दशकंदर उतरला ॥ १२ ॥ नावडे छत्रसंतीव्हा

3

॥ राम ॥ ॥ ४ ॥

सन ॥ ज्येजेपाहोजायेरावण ॥ रामरूपदिसेपुर्ण ॥ नाठवेआनपदार्थी ॥१३॥
सभामंड्पिबैसलारावण ॥ अत्यंत दिसेकळाहिन ॥ ॥ मंडोदरिपतीवृ
चन ॥ बोलता जाला तेवेळा ॥१४॥ म्हणेकेसाबीपरितकाळ ॥ मक्षी
केनेहालवीलाभुगोळ ॥ चित्रीच्यासर्पेग्रासलागपाळ ॥ गीकिळानवलाघा
टते ॥१५॥ खद्योत तेजेकरोन ॥ ग्रासला कान गेलाचंडकीर्ण ॥ तैसास्वामी
आजीरावण ॥ युध्यि पाचळे पराजय ॥१६॥ मगबोलतीप्रधान ॥
आताउठवावाकुंभकर्ण ॥ तोरामसौमीत्रासहितसैन्य ॥ गीकिलक्ष
णनलगता ॥१७॥ तोरावणासमानलिमान ॥ म्हणेचंडश्रोत्र उठवावा
त्वरित ॥ मगवीरपाक्षमोहोदर निघता ॥ दशसहस्त्र राक्षसघेउनी ॥१८॥
मेघपरवालाचारिसहस्त्र ॥ कुंजरावरिघातल्यासत्वर ॥ देखोनीभया

॥ वीजय ॥ ॥ २ ॥

3A

नकशरिर ।।कंपसुटलाराक्षसा ।।१९।।वनगज म्हैसे लरस ।।नांका
त गुंतले बहुवस ।।टाकीता श्वासउस्वास ।।नीर्गमने केतया सि ।।२०।।
सवालक्ष गावे रवाल ।।सरितापतीचे तुंब ळ जळ ।।तें नाभी प्रमाण
केवळ ।।कुंभकर्णासि होय पे ।।२१।। असीं राक्षस सर्व मीळती ।।द्वा
रियेकदाचि हाका फोडीती ।।तेणे कुंभकर्णा पाँपी कुपे भारती ।।२२।।महागज
रेकरोनीया ।।२२।।स्वर्गपर्यंत नाद जाती ।।ये शाकणी भेरि त्राहा
टिती ।।२३।।तुरावरि महा गजा चालवीती ।।परि जागा न व्हे सर्वथा ।।२३।।
येक गगनचुंबीत वोझा घेउनी ।।कर्णिनासिकी रवटवीती पुणे ।।येकना
क पुज्या अवराघुन ।।श्वासाश्वास कोंडिती ।।२४।।येक रक्षपाया
ण घेती ।।वर्मस्थळे बळे ताडिती ।।कुदु तीक्षण ओझाधवोतीती ।।ना

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥राम॥
॥३॥

(५)

सापुटे घेउनीया ॥२५॥ उपाय केले बहुत पुर्ण ॥ परि जागा न व्हे कुंभ
कर्ण ॥ मग धीरू पाक्षेकी न्हरि आणुनी ॥ कर्णमाजी बैसवीलेया ॥२६॥
त्याचे परमसुश्वर गायन ॥ ऐकता रोम येधावोन ॥ तेव्हा कुंभकर्ण
जागा होउन ॥ सावधान बैसला [illegible] ॥२७॥ जाभरी दिधलि भयानक ॥
जगग्रासीले सकळीक ॥ [illegible] हे पाहुरा देख ॥ अपार घाहुनी र
गडिले ॥२८॥ अन्न आणी [illegible] चे पर्वत ॥ गिळिले राक्षस बहु
त ॥ मग नेत्र पुसोन पाहात ॥ [illegible] नाक डुतेवकि ॥२९॥ मग ती
हि म्रणीपात करुनी ॥ सांगीतले सर्व वर्तमान ॥ शीता आणी
लि हारून तेथुन सर्व कथियेले ॥३०॥ हनुमंते लंका जाळुना ॥ आ
णा राम लक्ष्मुमण घेउन ॥ काळचे युद्धि रावण ॥ पराजये पावला ॥३१॥

॥वीजय॥
॥३॥

॥ आ[illegible] ॥

(५A)

रावणपरमचिंताक्रांत ॥ यालागीवीनवीले त्वरित ॥ मांडलाअ
द्भुतकल्पांत ॥ आटलेसमस्तनीशाचर ॥ ३२ ॥ उभाठाकलाकुं
भकर्ण ॥ म्हणेऐसाचरणनुमीसजारेन ॥ गेमवीनवीतीमध्य
न ॥ राजदर्शनघेईजे ॥ ३३ ॥ सं[illegible]भामंडपीऱ्याचालिलामकुंभ
कर्ण ॥ लंकादुर्गतियागन्म[illegible] ॥ वाटआकाशमलावीलैदक
ण ॥ वीमानेसुरगणपळवीती ॥ ३४ ॥ लंकावेष्टितजेवानर ॥ ते
तेथुनपळालेसमग्र ॥ देखो[illegible]कुंभकर्णाचेशरिर ॥ कपिमुर्छि
णे तपडियेले ॥ ३५ ॥ रघुपतीसन्मुखबीभीषण ॥ स्वामीहाउठवी
लाकुंभकर्ण ॥ आश्चर्यकरिरघुनंदन ॥ शरीरदेखोनीयात्याचे ॥ ३६ ॥
बीभीषणम्हणेयाचेजन्मकाळि ॥ राघवायेकांचिहाकडालि

॥राम॥
॥४॥

॥ जैमीय ॥
॥४॥

(८)

प्रलयवर्तला भुमंडळि ॥ तो वर्णीला न वजाये ॥ ३७ ॥ मातेची
या उदरातुन ॥ भुमीवरि पडिला कुंभकर्ण ॥ तीस सहस्त्र स्त्री
या आण ॥ वदन पसरन गीळि येला ॥ ३८ ॥ इंद्राच्या ऐरावत
धरेनी चरणी ॥ येणे समरि [illegible] टिला धरणि ॥ ऐरावतीचे दं
त मोडुनी ॥ इंद्रास येपत [illegible] ॥ ३९ ॥ शक्रे वज्र उचलुनी घा
तले ॥ याचे रोम हि नाहि हा[illegible]ले ॥ ब्रह्मासनी ह्मा आवरण पडि
ले ॥ ह्मणोनी लोक वाचले ॥ ४० ॥ असो कुंभकर्ण द्रिष्टि दोरवो न ॥
हि वज्वेर चापी लिवानरगण ॥ यकाच्या मुरकुज्या वळोन ॥
दात रवी किबेसल्या ॥ ४१ ॥ कोवृ तेपाहे चीप पापी ॥ तो भया
भीत अवघे वानर सर्व हि ॥ सर्वांचे अंतर जाणोनी ॥ मारुतीक

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(SA)

डेपाहिले ॥४२॥ तोनी मीस्य न लगता हनुमंत ॥ अकस्मा
त गेला लंकेआत ॥ कुंभकर्ण सभेसी जात ॥ तो केले अद्भुत
वायुनंदन ॥४३॥ कटिप्रदेशी कुंभकर्ण धरिला ॥ तीन वेळा उच
लनी टेकीला ॥ रघुवीर आ[illegible]स्त डोळा ॥ तरस्त उहोनी पा
हेती ॥४४॥ म्हणे पणी कुं[illegible] ॥ तोला असे म्हणोन ॥ आ
पपा स्तुच लिती वायुनंदन ॥ [illegible]ह्य ॥ शिनेणवे ॥४६॥ मग तो द्रुती
ताशोक हरण ॥ पुढती उचलुनी कुंभकर्ण ॥ भुजाबळे आपटोनी ॥
याकीत होता सुवलबरि ॥४८॥ मारुती केला अनुमान ॥ म्हणे ग
गनी देउ भीर काढुन ॥ कीलंकेवरि आफळुन ॥ चूर्ण करू सर्व हि ॥(४७)॥
मग म्हणे नव्हे हा वीचार ॥ लंका चुर्ण होईल समग्र ॥ मग बीभी

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥श्रीराम॥ ॥१०॥

(6)

षणन्नृपवर ॥ नादेल केसायेस्थकि ॥४८॥ सुवेकेवरि घाव वा [illegible] ॥वीजय॥ ॥१०॥
कुन ॥ तरि वानरसेना होईल चुर्ण ॥ १३ उमडे लिया वा आपटोन ॥
तरि घरि श्री जाईल रसातळ ॥ ॥४९॥ उर्ध्वपथे चढउन ॥ दुर दि
घला भीरकाउन ॥ ईतुके करनीकुं देव ॥ राघवापाशि परतला ॥ ॥५०॥
भयआणि वारपुर्ण गेले कु[illegible]गीचे नीघोन ॥ जैसा राघवतो
उहल किर्ण ॥ तन नजाय सु वि[illegible] ॥ ॥५१॥ कि हनुमंते नीजबळ
दाउन ॥ वानरास दिधले रसायण ॥ हिवडवरभय दीरुन ॥ नीघो
न गेले सर्व हि ॥ ५२ ॥ भुजा वळ भवडुनी ॥ वृक्षावरि घातला नेउ
न ॥ वृक्ष जाले शतचुर्ण ॥ राक्षस वरि पडेताचि ॥ ॥५३॥ असो रा
घवच्यरणी भाव ॥ टेवी अंजनीचा बाळ ॥ मग सुग्रीवादि कपी

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

६अ

सकळ।। धावोनी भेटती हनुमंता।।८४।। शद्ध सुमन दिव्य माळा।। कपि घालती
कपिचा गळा।। ह्मणे कुंभकर्ण कावे तसा पडला।। परिका सोडिला न कळते।।८५।।
मारुतीचा अंतरार्थ।। कपि प्रती सांगे रघुनाथ।। कुंभकर्ण समर्थ महा स्वमृत्यु।। हे हनु
मंत जान तसे।।८६।। सीक्षाव लोक [illegible] प्रीती।। मागील कथा यील लोकी जे श्रोती।।
कुंभकर्ण जात से सभे प्रती।। नावका [illegible] वय।।८७।। बंधु समोर देखोन।। हर्ष
को दला दशवदन।। तो कुंभकर्ण प्रा[illegible]पात करून।। नीज रत्न्या नीये सला।।८८।।
जेयी प्रळय मेघ करि गर्जना।। तेस [illegible] ता जाला कुंभकर्णा।। काय संकट पडले
ह्मणोन।। जागे केले मज लागी।।८९।। महा प्रळय माडला।। कीं उर्वी जात होती
खसातळा।। किं कृतांत तु जवरि चाढोन आला।। ह्मणोनी मज जागे केले।।९०।।
सांगे रावण पुर्व वर्तमान।। जनकजा आणि लि हरून।। यालागी वानरदळेसी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(४)

रघुनंदन ॥ सुवेळाचा किराहिला ६१ ॥ धुम्राक्ष आणि वज्रद्रिष्टी ॥ प्रधान प्र
ला प्रहस्त समरि ॥ मग मी युध्यास गेलो सडकरि ॥ युध्दि पावलो पराजय ॥ ६२ ॥ ॥वीजय॥
॥राम॥ परम मज संकट पडले ॥ म्हणोन बंधु तुज उठवीले ॥ मज चिंतेच्या आंधीने व्यापीले ॥ ॥६२॥
॥६॥ त्यास औषध तु देई ॥ ६३ ॥ संकटी बंधु साचार ॥ दरिद्र काळि जाणीजे मीत्र
संशय नीरसावया सत्पात्र ॥ सद्गुरु धरावे ॥ ६४ तम दाटल्या जरि घोर ॥ तरि
दिपीका पाजळावी सत्वर ॥ येतां वैरीया चा मार करावा शस्त्र ॥ तरि वाट न पुढे करावे ॥ ६५ ॥
दुष्काळ पडता अत्यंत ॥ तरि दात याचा सिजावे सत्वरीत ॥ संकट आम्हासी पडले
बहुत ॥ म्हणोनी तुम्हास जागवीले ॥ यावरि कुंभकर्ण बोले वचन ॥ बुध्दि: कर्मा
नुसार पुर्ण ॥ जान किंच्य थ आणुन ॥ कुळक्षय आरंभीलो ६७ ॥ राम हा वैकुंठ
नारायण ॥ सुराचा अवतार वानरगण ॥ हे नारद वर्तमान ॥ पुर्वीच मज सांगीतले ॥ ६८ ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥आ ७॥

असो। जेशुभाशुभकर्म होत॥ ते भोगील्या वीण न चुके यथार्थ॥ पुढिल होणार भवीष्यार्थ॥
ते चुके ना कदा हि ६९॥ परि फिरून येते राया केले॥ जोवरि शिते शित रि भोगील॥ येरू म्हणे
7A बहुत प्रयत्न केले॥ परि ते वस्य न व्हेचि॥७०॥ ते रामा वेगळि न झुला॥ आणी का वस्य
न व्हे सर्वथा॥ कुंभकर्ण म्हणे लंकनाथा॥ तरि राघव रूप धरितु॥७१॥ जपोनयाका
परये मंत्र॥ होईत माळनीळरघुवीर॥ [illegible]वस्य होईल साचार॥ क्षणमात्र न लगता॥७२॥
मग बोले लंकेश्वर॥ मीनी आंगी होतां रघुवीर॥ तव्हा दुर्वासना समग्र॥ मावळेल मा
झीस मुक्ति॥७३॥ परासयेता पारसरनगा॥ मग तमनुरश्मि ते क्षणि॥ की गरुड ये
ता सर्पश्रेणी॥ पळती उरगी नी जीव भये॥७४॥ ते सा श्रीराम होता जान॥ वाटे पर
नारि माते समान॥ येक वचन येक बाण॥ येक पत्नीव्रती तो ७५॥ यालागी बंधु जाण
रामरसोमाळ वानरगण॥ त्यासी संव्हारील्या वीण॥ वस्य न व्हे जानकी॥७६॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥श्रीराम॥ यावरि बोले कुंभकर्ण॥ आतां गी किं न कपिसैन्य॥ क्षण न लगतां राम लक्षुमण धर
॥७॥ न आणीन पुरुषार्थी॥७७॥ अपार सैन्य समुद्र॥ सैवे देत दशकंदर॥ रावणासीन
मुनी सह्वर॥ कुंभकर्ण नीघाला॥७८॥ रणपंथे येतां कुंभकर्ण॥ तेथे होते जेवा नर
(8) गण॥ ते अवघे पळाले उठोन॥ राजीवनेत्रासी गांवया॥७९॥ कुंभकर्ण वीया ॥विजय॥
रिश्व अंतरि॥ मी काय लोटाया वानरांवरि॥ जैसा जंबुकावरि केशरि॥ धावतां ॥७॥
पुरुषार्थ दिसेना॥८०॥ पिःपीलिकेवरि यावत्का गज॥ कि आळिकेवरि द्विजरा॥
ज॥ की मुट सभोत तेजःपुंज॥ पडिले तैशा गान पावे चि॥८१॥ आरंभी राक्षसे दु
बळ॥ वानरांवरि धावीले चपळ॥ कपि उठावले सबळ॥ शिळा वृक्ष घेउनया॥८२॥
युध्य जाले अपार॥ लोटले अशुद्धाचे पुर॥ परि ते न मानीच्य परश्रोत्र॥ ह्मणे
हे युध्य कायसे॥८३॥ अपार बोलती॥ परि ते नभेदा पंडितांचे चीती॥ जैसे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8A)

रषभपरस्परेभाडती॥ महाव्याघ्रासनमानेते॥ ८४॥ असो ते द्रुमदल देउन॥
रामावरि लोटला कुंभकर्ण॥ ते द्रुमअठरा पद्मवानरगण॥ पर्वतपाषाणशरीर
कावती॥ ८५॥ पर्वतीप जीनपडत॥ परितोसर्वथान मानी किंचित॥ जेवीकुं
मपृष्टिवरिबहुत॥ सुमनेपडतीनकळे॥ ८६॥ तोशातशृंगमंडितपर्वत॥
घेउनीभीरकावीहनुमंत॥ तो मुष्टि घातचुरित॥ फोडुनी टाकी कुंभकर्ण॥ ८७॥
लक्षणेरउभीकराघरि धीर॥ तुवा जाळिले मा सेनगर॥ ह्मणोनी घ्या वीलाघ्वंड
श्रोत्र॥ हनुमंतावरिते धवा॥ ८८॥ वज्रमुष्ट भवंडोनी॥ मारुतीवरि घालि
उच्चळोनी॥ ते वेळिवायुसुत धरणी॥ मूर्छनायेउनीपडीयेला॥ ८९॥ ते
खवनीवाहिनीपती॥ नीळघावीला सहीरगती॥ कुंभकर्णाचे युध्य निरुती॥
देववीमानीवोलोकीत॥ ९०॥ नीळेपर्वतटाकीला॥ असुरसुष्टिघातचुर्णके

नीलासमुष्टिघात दिधला ॥ मुर्छितपडिला धरणीये ॥ ९१ ॥ तो धावले चौध वानर ॥
जे काळास दिक्षा करणार ॥ ऋषभ शरभ गवाक्ष विर ॥ गंधमादन योधा तो ॥ ९२ ॥
चौघानी च्यार पर्वत ॥ टाकीते जाले अकस्मात ॥ ते मुष्टिघाते पीठ्ठी वत ॥ करुनी वीजय
॥राम टाकीले तेधवा ॥ ९३ ॥ मग गवय गवाक्ष धरणीवरि ॥ कुंभकर्णे आपटीला स्व ॥८॥
॥८॥ करि ॥ दोघो भीरकावले अंबरि ॥ [illegible] ग तीवरी पडीयेले ॥ ९४ ॥ मग मह
हास्य गर्जे कुंभकर्ण ॥ वाटे ब्रह्मांड उलोन ॥ मग रणांगणे देखोन ॥ त्यासा
वेया धावीनला ॥ ९५ ॥ कवंधाला नी अकस्मात ॥ वानर धरिले बहुत ॥ मु
(९) खी घालोनी चावत ॥ गीळिले गोणीत अनेक ॥ ९६ ॥ औ शिरस हस्त्र द्रुम
पाणि ॥ असुर गीळिले मुख पसरोनी ॥ कीतेक कर्ण रंध्री रीघोनी पळते
ज्जाले येकसर ९७ ॥ मग उरले वानर तेवेळ ॥ रनमर साहुनी पळले ॥ गी

9A

रिकंदरामाजी दडाले॥ श्रीमश्चयेकरुनी पा॥ ९८॥ कीतेकुतेव्हा वानरगण॥ चंद्रकीर्ण
पुत्रास गेले शरण॥ तेवेळे पर्वत घेउन॥ सुग्रीव आपण धांवीनला॥ ९९॥ कुंभकर्ण
वरि पर्वत टाकीला॥ येणे मृद्घट ढवतच [illegible]केला॥ सुग्रीव ह्मणे [illegible]गळा वृथा पुष्ट
राक्षसा॥ ७०१॥ तु सेनाशिक आणि[illegible] क्षणन लग ता देखदिन॥ वी मानीच दा
रथ कगण॥ जेणे करुनी तो पती॥ ७०[illegible]॥ तु [illegible] ज्येष्ठ बंधु दशकंदर॥ पंचवटिस येउ
नी तस्कर॥ ज्यान किंचित न सुंदर॥ [illegible] नी आला चोरुनी॥ २॥ तरि तस्करा शिद
ड हाचि पुर्ण॥ छेदायेना सिक आणि [illegible]॥ तु रावणानुज कुंभकर्ण॥ सीक्षा लावी
न तुज आता॥ ३॥ कुंभकर्ण ह्मणे सुग्रीवासी॥ मस्यका आगळ बहु बोलसी॥
जैसा पतंग वडवानलासी॥ वीझवाचया धावीनला॥ ४॥ मस्यक जाले क्रोधा
यमान॥ ह्मणे मी सगळा पर्वत गीळीन॥ किरश्यी कस्य पुछ करुन॥ ताडि नम

णेखदिरांगार॥५॥उर्णनाभिउर्णतंतु॥तेणेकेवीबाधीजेऐरावत॥सुर्यमंडकधगध वीजय॥
॥राम॥ गीत॥खद्योतकेवीगीळिपा॥६॥तैसाटुबळहिनवानर॥रागेंआलासीमज्जस
॥१९॥ मोर॥मुकुणप्राणशरिर॥चुर्णकरिनतुंजआता॥७॥ऐसेबोलतारावणानु ॥१०॥
ज्ञ॥पर्वतघेउनीघावेअर्कज्ञ॥तंकुंभकर्णाचेदडईसहज्ज॥युडुनीयानादकेला॥८॥
पर्वतगळाचुर्णहोउनी॥मगरागेंधावेकुंभकर्ण॥सुग्रीवासीचरणीधरनभीवुडिलेग
रगरा॥९॥पृथ्वीवरिआपढुईडित॥तंवपरमअद्भुत॥पीसुर्यसुत॥पीळोनीकुंभक
(10) र्णाचाहात॥उर्ध्वपंथउडाला॥१०॥ब्रह्मांडपर्यंत॥उडोनीगेलाकपीनाथ॥त्या
हुनीकुंभककर्णाचाहात॥उत्तावळातकाकि॥ ॥मागुतावानरेश्वरधरिला॥
बळेकक्षेमाजीदाटला॥कक्षावकितगंडाकेला॥कंठाकळाकपिंतो॥१२॥म्हणे
तुझाचाकिनमाझारावण॥कक्षेतघालुनीकेलस्नान॥तोआजीसुडघेनळपुर्ण॥

(10A)

टाकिनखुंदुनसगलाचि॥७३॥जयवादाचा गजर॥होताजाला अपार॥रणिसाधीला
वानरेश्वरे॥मगघटश्रोत्र परतला॥७४॥संसार जाळ परम थोर॥यांतगुंतलासा
धकनर॥तोपळोंपाहेबाहेर॥तेवीवानरद्रिनीघोई छि॥७५॥दुर्गंधीतपडेमूत्र
कूळ॥किंपंकगर्तेतमराळ॥किंब्रह्म...निर्मळ॥हिंसकयग्रहिकोंडला॥७६॥
असोमत्तजालाकुंभकर्ण॥नसेचि देहाचे स्मरण॥तोकक्षेतुनीसुर्यनंदन॥न
लगताक्षणनीघाला॥७७॥नेत्रपातेजो हालत॥तीतुकयामीं उडे साधीलक्रत्य॥
असुरस्कंदिउभाराकत॥तारानाथतेधवां॥७८॥दोनीकर्णिवेळे॥दोनीहात
दृढधरिले॥दंतसंदितसापडले॥नाशिककुंभकर्णाचे॥७९॥कर्णनाशिक
उपडोनी॥सुग्रीवउडालागगनी॥राघवचरणीमस्तक ठेउनी॥प्रेमेकरुनीडुल्लत
से॥८०॥येकचिजालाजयजयकार॥देववर्षतिसुमनभार॥यशश्री जा

॥राम लासुर्यकुमरू॥आ किगिरघुवीरतयाते॥२१॥घ्राणकर्णनिलासुर्यसुते॥परिवेशुद्धिना
हिंकुंभकर्णाते॥वर्तमानकवलेरावणाते॥घटश्रोत्रवीठवीला॥२२॥परमाचिंताक्रां
॥१७॥ तरावण॥मगनापीकदिधलापारठुन॥गगनचुंबीतपौशाघन॥तयाशिदर्पणबांधी
ले॥२३॥सप्तखणिदामोदरदेख॥त्यावरिराकेनापीक॥कुंभकर्णासन्मुसदेख॥ वीजय॥
अरसातेकादाखविला॥२४॥देंदुनीगेलानारीकर्ण॥दर्पणीदेखेकुंभकर्ण॥ ॥१७॥
(11) कक्षतुनीगेलासुर्यनंदन॥आलेमरणतकाकि॥२५॥जैसाशुकफुलतापर्व
त॥तैसाकुंभकर्णदिसेआरक्त॥परमचिंतावलामनात॥स्वरूपआपुलेदेखोनी२६॥
मनातम्हणेकुंभकर्ण॥आताकायव्यर्थवाचोन॥दशग्रीवाशिपरतोन॥कायव
दनदाखवु॥२७॥आतासकलकपिरामलक्ष्मण॥गीळिनमीनलगताक्षण॥
वांखिपालपिघालिन॥नीदाकिनदेवसर्व२८॥कुंभकर्णपरतलातेवेळि॥

11A

दंतरगडिलेअधरपाकि ॥ कृतांतवतुहाकदिधलि ॥ हलमाकिलिउर्वीतिव्हो ॥ २९ ॥
परतलादेखानकुंभकर्ण ॥ पळो लागले वानरगण ॥ येकरघुपती शि आलेशरण ॥
रक्षीरक्षीह्मणोनीया ॥ ३० ॥ द्रिष्टिदेखनीराघव ॥ कुंभकर्णीघेतलिधांव ॥ तोउ
न्मिकापतीब्रह्माणव ॥ पाचारितया ॥ ३१ ॥ मारोपाहिपासंधान ॥ परितोन
मानीकुंभकर्ण ॥ ह्मणेउभाराहेयेक ॥ रामाकडधावीनला ॥ ३२ ॥ परमको
पलासुमीत्राकुमर ॥ कुंभकर्णावरि ॥ लाथसप्तशार ॥ सपीछेंबुडालेसमग्र ॥
मध्येचगुप्तजाहला ॥ ३३ ॥ सोमीत्रेटाकोलेबहुबाण ॥ परितेनमानीचकुंभकर्ण ॥
जैशापरवताविरकाड्यायेउन ॥ पडताआसनेनचळेचि ॥ ३४ ॥ पंडितांची
वचनेचागलि ॥ पाखांडिपनमानीकदाकाळि ॥ तैसाकुंभकर्णतेवळि ॥ नगणीशु
रसौमीत्राचे ॥ ३५ ॥ तोगदाघेउनीबीभीषण ॥ कुंभकर्णावरिआला धायान ॥

।।राम।। वीजय

।।श्री।। ।।श्री।।४

12

म्हणे नीनसी कृपा येक क्षण।। मज ऐसी आता युध्या करि।।३६।। म्या पुर्वी बोधी
ले दशवक्त्र।। परि या शिशोबलावी खार।। तैसे मुलुख सामर्थ्ये।। बुद्धि लेशु नुमात्र
नव्हेचि।।३७।। गोड वच्यन ते कडु वाटती।। केइ ते गोड वाटची ती।। राजा मद झोंडु नी
ठविती।। कैरि दाटला तयाचा।।३८।। रावण दैव तव बाक्षि चिफले।। तुम्हास प्रारभु जा
लिसी अकाळे।। यावरि प्रत्योतर तेव्हा दे ता जाला कुंभकर्ण।।३९।। म्हणे बीभी
भीषणा शतमुखा।। हास सी मारनीया कर्ण नाशीका।। मी कोण आहे हे देखा।। ना
हि तुज कळले अदापी।। कुं कक्ष यासी गरवा।। तु मीळालासी अकडे येउन।। मज पु
ढे दाखवी वदन।। क्षण प्राण घेई न तुजा।।४१।। राक्षसा माजी देख।। तु येक जन्म
लासी जंबुक।। कमठिया तु नदा रयवी मुख।। कुळवन पावक नी धारि।।४२।। तु ऐसी
शतखंडे करितो यये वेळि।। परि आ ह्मासी दया वेयाती व्हा जुळि।। यां लागी रक्षले ये वेळि।।

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(13)

सर्वांपरिज्ञाणपा ४३।। होयमाघारायेंगेशि ।। रिघरघोत माखेपाटीहि ।। आजीकपि
राम।। सेनानीश्चयेंशि ।। याशिनज्ञामसवधा ।। ४४ ।। ऐकोनीबंधुचेवचन ।। माघारापरत बीजय।।
।।१२।। लाक्षीभीषण ।। पुढेरघुवीरावरिकुंभकर्णा ।। मुद्गलघेउनीलोटला ।। ४५ ।। ऐसेदेखत । ।।१५।।
दिनकरकुळदिप ।। क्षण नलगतां चढे [illegible] चाप ।। ज्या आदिपुरुषयाचा प्रताप ।। नुवर्ण
वेवेदशास्त्रां ।। ४६ ।। रंणरंगधीर रघुवी[illegible]राहे कुंभकर्ण समोर ।। किंनीशासैंप
तांदिनकीर ।। उदयाचळिंवीराजे ।। ४७ ।। श्रीराम म्हणे कुंभकर्णा ।। आजीतुपात्र जाला ।
सीममबाण ।। तुयात्राशिलत्रीभुवन ।। [illegible]नी ऐसे अवतरले ।। ४८ ।। तुवां जेगीळी
किलेवानरगण ।। ते पोट फोडुन बाहेर काढिन ।। तुसे व्यर्थकि आले मरण ।। पाहेस ।
वधानेमजकडे ।। ४९ ।। तु मृत्यपुरीसजाउनीराहे ।। सवेचपाठवीता रावण ।। लंकेस
स्थापीलाबीभीषण ।। चंद्रार्कगगनभ्रमतीतो ।। ५० ।। यावरिबोले कुंभकर्ण ।। तुजन्मा

13A

तरिखा शत्रुपुर्ण ॥ हे आम्हासी आहे सर्वज्ञान ॥ मुक्तिचीरखुणसर्वहि ॥ ७१ ॥ तुव
आपुलेसामर्थवर्णिले ॥ परिमजपुढेनचाले ॥ कपिद कगोकीनसगळे ॥ दांतादं
तनमरुवीत ॥ ७२ ॥ तुवावधिलेखरत्री सीरादुषण ॥ वाकीमारीलाकपरेकरुन ॥ प
रिमजपुढतोअभीमान ॥ न चालेक दामानवीया ॥ ७३ ॥ अरेमीनीद्राणवीज्या
लोनीमग्न ॥ नाहितरिन्नुरतेत्रीभुवन ॥ तुजवीलक्षणतापुर्ण ॥ हासेमजयत्तरे ॥ ७४ ॥
वनचरासखसदापीडिकुंजर ॥ परिमजपुढे होयजर्जर ॥ किंमघापुढेचुणवा अ
पार ॥ वीशोनजायक्षणार्ध ॥ ७५ ॥ तेसतुजयेथेकरिन ॥ सोडितुसेनीवाणवा
ण ॥ जैसेअंकानीरघुनंदन ॥ वोढिलाआकर्णशारतेव्हा ॥ जेशाप्रलयइवीजा
अनीवार ॥ तेसेरघोत्तमाचेयेतीशार ॥ असुरेमुखपसरिलेथोर ॥ गीळीलेअपार
शारतेव्हा ॥ ७६ ॥ भयभीतवानरहोत ॥ पाहातीअसुराचेसामर्थ ॥ बाणगीळी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(१५)

लेअसंख्यात ॥ नव्हे गणीत तयाचे ॥ ५८ ॥ समुद्रिमीकलीगंगापुर ॥ तैसेमुखात
राम ॥ साटवीशरसंभार ॥ मग होतीघेउन मुद्गलघोर ॥ रामावरिधावीनला ॥ ५९ ॥ वीजय ॥
१३ ॥ हाकफोडिलिप्रचंड ॥ तेणे डळमळे ब्रह्मांड ॥ जलचरवनचरउदंड ॥ गतःप्रा ॥ १६ ॥
णजाहले ॥ ६० ॥ मुद्गलभोवंडुनी चक्राकार ॥ राघवावरिघालुपाहे असुर ॥ मग
रणरंगधीर रघुवीर ॥ दिव्यशरकाढिला ॥ ६१ ॥ मंत्राच्या आवर्तीकरुन ॥ बाण
शीस्यापीलाअय ॥ आकर्णवोढिउन ॥ बाणसोडिला राघवे ॥ ६२ ॥ मुद्
लासहितहस्त ॥ बाणेतोडिलाअकस्मात ॥ भेदितगेला गगनपंथ ॥ सर्पछेदिन
गरुड्यापरि ॥ ६३ ॥ रघुवीरबाणहासुपर्ण ॥ गेलाहस्तसर्पघेउन ॥ एसेचसूर्यबीज
उसपोन ॥ रघुनंदनशरसोडि ॥ ६४ ॥ तेणेखुंटिलादुजाहस्त ॥ नीराकपंथेगेला
अकस्मात ॥ दोनीभुजाभुमीवरि पडत ॥ ~~कीजनरउवलोनीमहापर्वत ॥~~ हस्त

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(15A)

रेचितअसुरांचे ॥ योधाचक्रजयापरि ॥ ६५ ॥ परिभुजाहोउनीयजीत ॥ जाती
कपिचेभारेरगडित ॥ वानरउचलोनमहापर्वत ॥ हसेरेचितअसुराचे ॥ ६६ ॥
साडुनीसंग्रामाचिभुमि ॥ वानरउपतीगीरीकंदरद्रुमी ॥ परिअचक्रठानस
ग्रामी ॥ रघोत्तमाचेचक्रेना ॥ ६७ ॥ म[illegible]कार्ढिलेदोनशार ॥ खुणियेजुनीया
खहर ॥ तिहितेचरणसमग्र ॥ खुं[illegible]धनापारसेनीय ॥ ६८ ॥ पाथराडब
डिलेअंचेउथोर ॥ खालेरक्षपर्व[illegible]चुर ॥ महारक्षघेउनीवानर ॥ ताडि
तीबेकेयारेटाही ॥ ६९ ॥ असोमुर[illegible]रोनीतकांकि ॥ राक्षसेजातीचपटचा
लि ॥ वीमानीसुरतेकांकि ॥ आश्चर्यकरितीतयाचे ॥ ७० ॥ नारीकीलो
चनीवदनी ॥ डवांकासाडिक्रोधकरनी ॥ भिमकाकारचर्यकेडवाणि ॥ अया
ध्यानाथेस्थापीले ॥ ७१ ॥ धावताचायुचेकरिखंडुण ॥ ऐसारघुपतीचाबाण ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(15)

आकर्णवो दिधेकुन॥ न लागता क्षण सोडि॥ ७२॥ वज्रे तुटे शैल्य शिखरी तसे
राम॥ बाणे उडवीले शीर॥ भेदित गेले अंबर॥ प्रलय गर्जीना किरीत चि॥ ७३॥ वीमानी वीजय
॥१४॥ घेउन पूर्क तारसूर॥ भयाभीत होती शशी आदि नकर॥ तो शीर उतरोनी सत्वर॥ लंके ॥१४॥
वरि पाडियेल॥ ७४॥ बहुत सदने मा[illegible]॥ कितेक असूर पावले मरण॥ तेथे कि
वंदारकगण॥ सुमने वर्षती राघव[illegible]॥ ७५॥ उपालायकाचि जयजयकार॥ वी
उपरि जाला श्रीरघुवीर॥ दुंदुभी वाजवीती सुरेश्वर॥ आनंद अंबरि न समाये॥ ७६॥
पावीले सकळ वानरगण॥ चंदिती रघु[illegible]ते चरण॥ कुंभकर्णाचे उरले सैन्य॥ लंके
माजी प्रवेशले॥ ७७॥ रवेभे शिये उनी घायाक॥ वर्तमान सागती सकळ॥ जै
कता रावण पडला वीकळ॥ सींव्हासनावर नीरवाळता॥ ७८॥ ह्मणे गेले कुंभकर्ण
असे नीधान॥ बंधु वीण दिशा सर्व शुन्य॥ ऐसा शोकसमुद्रि बुडता रावण॥ आ

18A

ळाधावोन इंद्रजीता ॥ ७९ ॥ रावणासी सांवरुन ॥ म्हणे राया पाहे वीचारुन ॥ याम्ह
सा लोका शीयेउन चिरंजीव कोण राहिला ॥ ८० ॥ यावरि आमुचो वीपरीत काळ ॥
मनुष्य आरिति राक्षस दळ ॥ खद्योत [illegible] कीले सुर्यमंडल ॥ मत्स्यके भुगो कहाल
वीला ॥ ८१ ॥ पतंगाच्या पक्षवाते कर [illegible] कैसा वीझाला मलयाग्नी ॥ भुतां नीक
केनुनी ॥ कुंटकेकरनी भक्षीला ॥ [illegible] कुंभकर्ण वीर केशरि ॥ नरवानरि मा
रिला समरि ॥ येवं वीपरित काळाचि [illegible]रि ॥ उरसैच असे वीचार ॥ ८३ ॥ रावणाये
दशकदयनेत्र ॥ तीतुके ढकती दरवनीर ॥ तैका किसा हाजणवीर ॥ उभे ठाकले राव
णापुढे ॥ ८४ ॥ रामवीजय ग्रंथ वीषष ॥ युध्यकांड माडेला वीररस ॥ ते श्रवण करा ॥
ब्रह्मानंदकरोनीया ॥ ८५ ॥ रणरंगधीर रघुवीर ॥ भक्तवछक परम उदार ॥ अभय
अक्षय श्रीधरावर ॥ वीजई सांचार सर्वदा ॥ ८६ ॥ रामवीजय ग्रंथ सुंदर ॥ स

(16.)

राम॥ मत्त वाल्मीकनाटकाधार॥सदा परिसोत भक्त चतुर॥सप्तवींशतीमोध्याय गोवीजय
१८॥ उहा॥१८७॥श्रीरामार्पणमस्तु शुभंभवतु॥पत्रे १८॥वोव्या १८७॥ ५ ५॥ ५ ॥१८

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com